

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกัน และการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

ตัวอย่างประชากร เป็นครูประจำชั้นอนุบาลจากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนสาธิต โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน ในปีการศึกษา 2541 เป็นตัวอย่างประชากรในการตอบแบบสอบถามจำนวน 350 คน ตัวอย่างประชากรในการสังเกตและสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชุด คือ 1)แบบสอบถามครูอนุบาล เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม 2) แบบสังเกตพฤติกรรมของครูประจำชั้น และ 3) แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นหลังจากการสังเกต

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างประชากรครั้งนี้โดย

1. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร 350 โรงเรียน แล้วรับคืนทางไปรษณีย์

2. สังเกตและสัมภาษณ์ครูประจำชั้นอนุบาลด้วยตนเองจำนวน 10 คน คนละ 2 วัน รวมระยะเวลาในการสังเกต 20 วัน ในช่วงการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมในวงกลม (กิจกรรมเสริมประสบการณ์) กิจกรรมการเล่นเสรี (กิจกรรมเล่นตามมุมหรือศูนย์การเรียนรู้) ในห้องเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์โดยสรุป เนื้อหา จัดหมวดหมู่ แล้วนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. การจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาล เกี่ยวกับการจัดสภาพห้องเรียน ซึ่งแยกเป็น 3 ด้าน พบว่าด้านบรรยากาศในชั้นเรียนครูจัดมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่ครูจัดเป็นอันดับหลัง คือ ด้านการจัดพื้นที่ แต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านสภาพบรรยากาศในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 98.76 จัดให้มีความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างเด็ก ๆ รองลงมา คือ ครูจัดให้มีบรรยากาศที่ทำให้เด็กมีความสุข สนุกและสบายใจ และให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นธรรมชาติและอบอุ่น ร้อยละ 98.14 เท่ากัน ส่วนสภาพบรรยากาศในชั้นเรียนที่ครูจัดน้อยที่สุด ร้อยละ 86.65 คือให้มีอุณหภูมิในห้องเรียนพอเหมาะเย็นสบาย

1.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 94.41 จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทนทานและมีคุณภาพดี รองลงมาคือ มีการจัดวางวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบ ให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และร้อยละ 93.48 จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ครูจัดน้อยที่สุด ร้อยละ 87.58 คือ จัดให้มีที่ปลอดภัยสำหรับเก็บสิ่งของส่วนตัวของครู

1.3 ด้านการจัดพื้นที่ ครูจัดมากที่สุดร้อยละ 86.02 คือ ให้มีที่เก็บของ ชั้นวางของเพียงพอ และจัดอย่างเป็นระบบ ที่จัดน้อยที่สุด ร้อยละ 74.53 คือ มีบริเวณที่เด็กสามารถใช้เป็นส่วนตัวได้ในช่วงเวลาสั้น ๆ

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การจัดการชั้นเรียน เกี่ยวกับการจัดสภาพห้องเรียน ด้านการจัดพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์และบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่าส่วนใหญ่จัดตามสภาพที่มีอยู่ นึกถึงความสะดวกและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ครูไม่มีโอกาสได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เอง และส่วนใหญ่คิดว่า การจัดพื้นที่และวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีปัญหาบ้าง คืออากาศร้อนในตอนบ่าย ซึ่งอาจทำให้เด็กไม่อยากนอน และมีเสียงรบกวน บ้างครั้งมาจากห้องนักเรียนประถม หรือการก่อสร้างบริเวณใกล้เคียง ทำให้เด็กหันไปสนใจสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นแทน

2. หลักการที่สำคัญในการจัดการชั้นเรียน ที่ครูอนุบาลทุกคนร้อยละ 100 ใช้ คือ การเอาใจใส่ดูแลเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา และการกระตุ้นและควบคุมความสนใจของเด็ก รองลงมาคือ ให้ข้อมูล บอกรับในงานของเด็กที่สร้างแรงจูงใจ การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอ ร้อยละ 99.38 เท่ากัน ส่วนหลักการที่ครูเห็นความสำคัญน้อยที่สุด ร้อยละ 96.89 คือ คาดหวังผลงานและการร่วมกิจกรรมของนักเรียนโดยยึดตามหลักพัฒนาการและความสามารถของเด็ก

3. วิธีการที่สำคัญในการจัดการชั้นเรียน ที่ครูอนุบาลทุกคนร้อยละ 100 ใช้ ได้แก่ การปฏิบัติ โดยให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคน การเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมและใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ การเตรียมแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพที่น่าสนใจ การใช้ระดับเสียงที่น่าเชื่อถือ การใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจ การลดโอกาสการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การให้การเสริมแรงเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และความสม่ำเสมอในการปฏิบัติตามกฎข้อตกลงของห้องเรียน ส่วนหลักการที่ครูอนุบาลปฏิบัติน้อยคือ พูด อธิบายกิจกรรมอย่างชัดเจน และให้เด็กมีส่วนร่วมอภิปรายและเปิดโอกาสให้เด็กเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจ ร้อยละ 97.20 เท่ากัน หลักการที่ครูอนุบาลปฏิบัติน้อยที่สุด ร้อยละ 94.41 คือ ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย

4. ปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการชั้นเรียน ที่ครูอนุบาลพบมากที่สุด ร้อยละ 90.68 คือ ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่มาจากบ้าน รองลงมา ร้อยละ 68.32 คือ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับงาน และร้อยละ 66.46 จำนวนนักเรียนมากเกินไป ส่วนปัญหาที่พบน้อย ร้อยละ 51.86 คือ ไม่เข้าใจระดับพัฒนาการ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเด็ก ที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ ไม่มีประสบการณ์ในการสอน และไม่เคยได้รับคำแนะนำในการป้องกันและแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ร้อยละ 51.55 เท่ากัน

5. ปัจจัยที่ครูอนุบาลเห็นว่าส่งผลต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็ก มากที่สุด คือ ร้อยละ 76.09 ได้แก่ สถานที่ เช่น บริเวณที่ตื้นน้ำ ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น รองลงมา ร้อยละ 69.57 คือ สิ่งรบกวนจากภายนอกและรูปแบบการสัญจร ทางเดิน ส่วนที่ครูอนุบาลเห็นว่าส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมน้อย ร้อยละ 53.73 คือ ข้อตกลง กฎระเบียบของห้อง และ ร้อยละ 50.93 คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ส่วนที่น้อยที่สุด ร้อยละ 48.45 คือ ป้ายแสดงผลงาน ป้ายนิเทศ กระดานดำ รูปภาพ

6. วิธีการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พบว่า ครูอนุบาลทุกคนร้อยละ 100 ใช้ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ การจัดสลับกิจกรรมและหมุนเวียนไม่让孩子เบื่อ และการชมเชยเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม รองลงมา คือการจัดแสดงผลงานของเด็กทุกคนและจัดไว้ในระดับสายตาเด็ก และการดำเนินกิจกรรมและปฏิบัติตามเวลาอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 99.38 เท่ากัน ส่วนวิธีที่ครูปฏิบัติน้อยร้อยละ 94.72 คือ สอนให้เด็กเข้าใจวิธีใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ร้อยละ 93.17 คือ ให้สัญญาณ เตือนล่วงหน้า ก่อนเปลี่ยนกิจกรรมในแต่ละช่วง เช่น การร้องเพลง และน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 91.30 แบ่งความรับผิดชอบให้เด็กได้รับผิดชอบร่วมกัน เช่น เป็นเวรช่วยจัดอาหาร ในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสมของครูอนุบาลผู้รับการสังเกตพบว่า พบว่า ครูส่วนใหญ่ 8 ใน 10 ให้วิธีกระตุ้นความสนใจของเด็ก โดยใช้ เครื่องเคาะ

จังหวัด เพลง คำคล้องจอง การเรียกชื่อ วิธีที่ใช้รองลงมา คือ การกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด และการชมเชยและชักชวนให้เด็กร่วมกิจกรรม มีข้อน่าสังเกต คือรูปแบบการจัดที่นั่งของครูแบบครึ่งวงกลมเด็กมีปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสมน้อยกว่า จัดแบบเรียงเป็นแถว วิธีที่ครูชมเชยเด็ก เด็กร่วมกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมกับครูดี ห้องเรียนที่มีการทบทวน ข้อตกลงและอธิบายกิจกรรมก่อน จะเกิดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กน้อยกว่าห้องเรียนที่ครูไม่อธิบาย ห้องเรียนที่แบ่งเด็ก เป็น 2 กลุ่มมีเด็กบางส่วนไม่ยอมทำงาน อยากเล่นกับเพื่อน

ครูส่วนใหญ่มักสร้างข้อตกลง หรือตั้งกฎใหม่อยู่เสมอและข้อตกลงมักเป็นข้อจูงใจให้ปฏิบัติ เช่น "ใครนั่งเรียบร้อยก่อนจะได้เข้ามุมก่อน" หรือจะได้ดาวเพิ่ม จะได้ออกไปเล่นก่อน บางครั้งเป็นข้อตกลง ในทางลบ เช่น ถ้าใครทำไม่เสร็จ จะไม่ได้กินข้าว จะไม่ได้เล่น จะถูกลบดาว ในการใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบ มักใช้เป็นประจำเมื่อจะเริ่มเปลี่ยนกิจกรรมใหม่ หรือในขณะที่ดำเนินกิจกรรมอยู่และเด็กส่วนใหญ่เริ่มไม่สนใจ ซึ่งมักจะใช้กับกิจกรรมกลุ่มใหญ่

8. การแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พบว่า วิธีที่ครูอนุบาลปฏิบัติมากที่สุด ร้อยละ 99.38 คือ ทบทวนข้อตกลง รองลงมา คือ เพิ่มสิ่งที่ดึงดูดใจ เช่น มีสื่อใหม่ และเปลี่ยนที่นั่ง หรือสลับที่กับคนอื่น ร้อยละ 97.83 เท่ากัน และร้อยละ 96.27 เข้าไปใกล้ ๆ ตัวเด็กให้รู้ตัว ส่วนวิธีการที่ครูปฏิบัติน้อย ร้อยละ 66.77 คือ ชี้ไปที่เด็กแล้วไม่พูด วิธีที่ครูปฏิบัติน้อยที่สุด ร้อยละ 26.40 คือ หรีโพล่งหรือทำให้ไฟสว่างขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต พบว่า เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมครูมักกล่าวเตือน โดยรวม ๆ ก่อนที่จะกล่าวเตือนเป็นรายบุคคล เช่น เริ่มมีบางคนไม่เรียบร้อยแล้วนะ และมักจะตามด้วยการเรียกชื่อนักเรียน หากเป็นในช่วงกิจกรรมกลุ่มย่อย ครูจะคอยสังเกตและใช้วิธีเตือนด้วยท่าทาง ถ้าเด็กมีพฤติกรรมที่รุนแรงก็เรียกหรือแยกเด็กออกมา เพื่อแก้ปัญหาต่อ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สถานภาพของครูอนุบาล

จากผลการวิจัยด้านสถานภาพของครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งสูงถึง ร้อยละ 82.3 และจบสาขาการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด ร้อยละ 42.23 แสดงว่าครูส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีสอน เด็กในระดับอนุบาล และครูส่วนใหญ่พอใจในการสอนระดับอนุบาล มากถึงร้อยละ 84.16 มีความสนใจในเรื่องเทคนิคการคุมชั้นเรียนมากถึงร้อยละ 77.33 เคยผ่านการอบรม ร้อยละ 33.54 และคิดว่าประสบความสำเร็จในการคุมชั้นเรียนในระดับปานกลางมากถึงร้อยละ 64.6 ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจทางด้านวิชาชีพเป็นอย่างดี

2. การจัดการชั้นเรียนด้านการป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

2.1 จากการศึกษา สภาพทั่วไปในห้องเรียน พบว่าครูอนุบาลจัดสภาพห้องเรียนในด้านสภาพบรรยากาศในชั้นเรียน มากที่สุด แสดงว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในการจัดบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531) ได้พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเอื้ออาหาร นักเรียนมีความสัมพันธ์อันมิตรต่อกัน เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขในการมาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อนๆ การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งในบัญญัติ 10 ประการ (กรมวิชาการ : 2540) ตามนโยบายปฏิรูปโรงเรียนเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ของกรมวิชาการ กล่าวถึง บรรยากาศในชั้นเรียนว่า เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง บรรยากาศที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเรียนได้เต็มความสามารถ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ต่อตนเองและผู้อื่น ห้องเรียนอนุบาลซึ่งครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมให้แก่เด็กจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับทั้งสื่อวัสดุ และบุคคลอันทำให้เด็กได้พัฒนาไปในทุกด้าน

ในด้านการจัดสภาพพื้นที่และวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ครูคำนึงถึงน้อยกว่า ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในการกำหนดสภาพห้องเรียน ทรรษา นิลวิเชียร (2535)กล่าวว่า การจัดห้องเรียนอย่างเหมาะสม มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสุข ตอบสนองความต้องการ และความสนใจของเด็กแต่ละคนได้ และสอดคล้องกับ Chiare, Joseph De and Callender, John (1994) ซึ่งกล่าวว่า การจัดห้องเรียนให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีนั้นจะมีผลทำให้การศึกษาของเด็กบรรลุเป้าหมาย แต่ถ้าการจัดสภาพแวดล้อมไม่ดีเท่าที่ควรจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก เช่น เด็กไม่ตั้งใจเรียน หรือทำตัวไม่เรียบร้อย ถ้าจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ทำให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ มีเครื่องเรือนที่ได้สัดส่วนกับร่างกายของเด็ก เด็กจะพัฒนาและสร้างสรรค์ทุกด้าน และการจัดการห้องเรียนจะมีผลโดยตรงต่อความประพฤติของเด็กด้วย เช่น ห้องเรียนที่จัดเครื่องเรือนชนิดนั่งหมุดทุกด้าน จะทำให้เด็กเดินไปรอบ ๆ โดยไม่ให้ความสนใจกับกิจกรรมเลย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี สาระจิตต์ (2537) เมื่อใช้ชุดการศึกษาด้วยตนเองแล้ว ครูอนุบาลมีการปรับสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมมากขึ้นและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กน้อยลง และการที่ครูส่วนใหญ่คำนึงถึงวัสดุอุปกรณ์ที่มีความปลอดภัยนั้นตรงกับ วิวัฒนา ปุญญฤทธิ์

(2541) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยในสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย

จากการสังเกตพบว่า มีการจัดพื้นที่และวัสดุอุปกรณ์เหมาะสมกับสภาพห้องเรียนและมี ส่วนช่วยป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จากวิธีการปฏิบัติของครูดังกล่าวสอดคล้องกับ Queen (1992) ได้กล่าวว่า การเตรียมการในการป้องกันปัญหาที่จะช่วยทำให้ห้องเรียนประสบความสำเร็จ ครูจะต้องเตรียมการในการวางแผนการจัดการชั้นเรียน โดยการวางรูปแบบการจัดห้องเรียน การวางแผนการใช้อุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดเตรียมที่นั่ง โต๊ะเก้าอี้ ให้สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก ครูควรอยู่ในที่ที่สามารถมองเห็นหน้านักเรียนได้ทุกคน การจัดวางและการจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์ที่หยิบใช้ได้ง่าย ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี่ สาระจิตต์ (2537) หลังจากที่ครูอนุบาลเรียนรัฐศึกษาดูด้วยตนเองแล้ว มีรายงานการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดชั้นเรียน และพบว่าปัญหาเกิดขึ้นน้อยลง

2.2 วิธีการป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พบว่าวิธีที่ครูปฏิบัติมากที่สุด คือ ชมเชยเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ สอดคล้องกับผลของการสังเกต การชมเชยเด็กเป็นแรงจูงใจให้เด็กพฤติกรรมที่เหมาะสม Mc Queen (1992) กล่าวว่าเด็กที่ให้ความสนใจ ควรจะได้รับการเสริมแรง ด้วยการยิ้ม การชมเชย ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้มีความสนใจเพิ่มขึ้นการที่ครูใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกเพื่อรักษาพฤติกรรมที่ดีให้คงอยู่ ประสพผลดีมากทุกพฤติกรรม ดังที่ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2523) กล่าวว่า การที่ครู ให้ความสนใจกับเด็กที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยใช้การเสริมแรงทางสังคมได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ครูสามารถควบคุมการเรียนการสอนในชั้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูส่วนใหญ่มีการสร้างข้อตกลงที่จูงใจ ให้เด็กปฏิบัติตาม เช่น ถ้าใครเรียบร้อย จะได้เข้ามุมก่อน เป็นแนวปฏิบัติที่ครูอนุบาลใช้กระตุ้นความสนใจของเด็ก การกระตุ้นความสนใจเป็นการสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนปฏิบัติตาม

2.3 การจัดพื้นที่ จากการสังเกต พบว่า ครูให้ความสำคัญกับการมองเห็นนักเรียนได้ทั่วห้อง ซึ่งสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพในการจัดห้องเรียน ซึ่ง Kounin (1970) ได้กล่าวถึงครูที่รู้รอบ คือ ครูที่เปรียบเสมือนมีตาอยู่ข้างหลัง จะมองเห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนตลอดเวลา ใครจะทำอะไร เมื่อไร กับใคร ที่ไหน ครูรู้ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้นและนักเรียนก็รู้ว่าไม่มีอะไรจะรอดสายตาครูได้ ส่วนที่ครูอนุบาลจัดเตรียมน้อยที่สุด คือ การจัดเตรียมบริเวณให้เด็กทำกิจกรรม เป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ อาจเป็นด้วยบริเวณเนื้อที่มีอยู่อย่างจำกัด และครูไม่เห็นความสำคัญ ในการจัดวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่โรงเรียนได้รับจัดสรรมา ตามรูปแบบที่ทางราชการหรือโรงเรียนกำหนด

เป็นสภาพซึ่งต้องยอมรับ แม้บางครั้งอาจมีส่วนในการเกิดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ด้านสภาพบรรยากาศเหมาะสมกับห้องเรียนอนุบาล

3. การจัดการชั้นเรียนด้านการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3.1 ผลการวิจัย พบว่า วิธีที่ครูอนุบาลปฏิบัติมากที่สุด คือ ทบทวนข้อตกลง และเพิ่มสิ่งดึงดูดใจ เช่น มีสื่อใหม่ และเปลี่ยนที่นั่ง หรือสลับที่กับคนอื่น ซึ่งการทบทวนข้อตกลงเป็นการบอกให้เด็กรู้ว่า เริ่มทำผิดกฎระเบียบของห้องเรียน การเพิ่มสิ่งดึงดูดใจ เป็นการกระตุ้นความสนใจของเด็ก ช่วยเบนความสนใจจากสิ่งที่เด็กกำลังทำอยู่ได้ และการเข้าไปใกล้ ๆ ตัวเด็กให้รู้ตัว เป็นวิธีการเตือนทางอ้อมที่สำคัญวิธีหนึ่ง การเตือนสามารถช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัสวดี ปุรณโชติ (2538) ซึ่งพบว่า วิธีที่ครูใช้แก้ปัญหาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กอนุบาล คือ การเตือนด้วยท่าทาง เช่น การส่งเสียงกระแอม การจู้ปาก การเตือนด้วยคำพูดอย่างนุ่มนวล ในระยะหนึ่งของพฤติกรรมของเด็ก

วิธีการอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหา พบว่าครูส่วนใหญ่ปฏิบัติค่อนข้างน้อย เนื่องจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กวัยอนุบาล ไม่ใช่ปัญหารุนแรง ซึ่งเด็กอยู่ในวัยที่ต้องการเพื่อน ชอบเล่น มีความอยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้น มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมออยู่แล้ว พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมครูสามารถสังเกตได้ง่าย การใช้เทคนิคการเบนความสนใจ ก็สามารถเปลี่ยนจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

3.2 วิธีการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จากการสังเกต ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและปฏิบัติมากที่สุด คือการกล่าวตักเตือนอยู่ตลอด เป็นวิธีที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้ อาจเนื่องมาจากความเชื่อว่า ผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่าเด็กจึงควรเป็นผู้ควบคุมการกระทำของเด็ก และค่านิยมของสังคมไทย ที่เน้นให้เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ส่วนผู้ใหญ่ก็มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนตักเตือน และห้ามปรามเมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตามในสังคมประชาธิปไตยเด็กควรได้รับการเตรียมตัวโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตัดสินใจให้เหตุผลควบคุมตนเองให้มากขึ้น วิธีการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู จึงควรให้เด็กรู้ถึงผลการกระทำของตน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล (หรรษา นิลวิเชียร, 2535)

ข้อเสนอแนะ

สิ่งสำคัญในการจัดการชั้นเรียน ในชั้นอนุบาล ซึ่งเริ่มเข้าสู่ระบบโรงเรียนเป็นครั้งแรก คือ การปรับพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันในสังคมของเด็ก ซึ่งต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน ครูอนุบาลควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตัวของเด็กเองบ้าง การควบคุมดูแลอยู่ตลอดเวลา เด็กมักไม่ค่อยมีโอกาสได้เรียนรู้การปฏิบัติตามกฎข้อตกลง และการควบคุมตัวเอง เมื่อขาดผู้ควบคุม เด็กจึงมักมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูควรมีความมั่นคงและยึดมั่นในกฎข้อตกลง และไม่ตั้งกฎเกณฑ์โดยฉับพลัน เมื่อเด็กสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ การจัดกิจกรรม การพาเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ที่ตรงกับความสนใจ ความสามารถโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เด็กได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จะเป็นเทคนิคที่สำคัญในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

การแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูควรใช้วิธีการทางบวก เช่น การสัมผัส ผัด โอบกอด การใช้มือลูบเบา ๆ และการยอมรับความรู้สึกของเด็ก การอภิปรายถึงผลของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และนำให้เด็กปฏิบัติในสิ่งที่พึงประสงค์ รวมทั้งชื่นชมเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม จะเป็นการเพิ่มพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยที่ครูไม่ต้องตามแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ พัฒนาการ ความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างของเด็กในช่วงอายุต่าง ๆ ที่ครูรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการให้ความรู้ จัดฝึกอบรม และกำหนดแนวทางปฏิบัติแก่ครูอนุบาลในการคุมชั้นเรียน ในการดูแลสภาพห้องเรียน การจัดวัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรม ตลอดจนการควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน
2. สถาบันฝึกหัดครูระดับอนุบาล สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาวิชา เพื่อให้นักศึกษา สามารถจัดการชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาในเชิงวิจัยในชั้นเรียน โดยนำวิธีการจัดการชั้นเรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตัวครูและนักเรียน เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขในห้องเรียน